NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ FAKULTA VŠE V PRAZE
Národohospodářská fakulta Vysoké školy ekonomické v Praze, nám. Winstona Churchilla 4, 130 67 Praha 3
tel.: +420 224 095 521, fax: +420 224 221 718, URL: http://nf.vse.cz

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno studenta: Bc. Dávid Mikolaj .....

Název práce: THE ROLE OF GUILT IN SOCIAL UTILITY DECISION MAKING .....

Jméno oponenta práce: Pavel Potužák .....

	1	2	3	4
Hodnocení tématu samého (bez ohledu na studenta)**:**				
1.1 Nakolik je téma práce aktuální a významné?	☐	☐	x	☐
1.2 Jak náročné je téma na teoretické znalosti?	☐	x	☐	☐
1.3 Jak náročné je téma na praktické zkušenosti či práci v terénu?	x	☐	☐	☐
1.4 Nakolik je dostupnost podkladových materiálů obtížná?	☐	x	☐	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:
Bod 1.1: Autor vytvořil ekonomický experiment, na jakož základě prozkoumal existenci „viny" v lidském chování v laboratorních podmínkách. Hodnocení významnosti tohoto tématu je z hlediska ekonomické vědy ryze subjektivní, a proto si nepřisvojuji udělením své známky patent na objektivní platnost. Jinými slovy se ptám, zda by nemohl či neměl být talent (a čas) studentů, jako vzácný výrobní faktor, alokován na důležitější témata a výzkumné otázky.
Popř. ostatní:

2. Hodnocení struktury a logické provázanosti práce:				
2.1 Nakolik je struktura práce logická a přehledná?	x	☐	☐	☐
2.2 Nakolik využívá autor aktuálních a vhodných pramenů?	x	☐	☐	☐
2.3 Jak vhodně zvolil autor metody ve vztahu k tématu?	x	☐	☐	☐
2.4 Nakolik dostatečně a funkčně autor vybavil práci zejména nepřevzatými grafy, tabulkami, daty, přílohami apod.?	x	☐	☐	☐
2.5 Jaká je úroveň vzájemné kompatibility mezi prvky základní linie práce: téma – zadání práce – cíl – struktura – závěry?	x	☐	☐	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:
Bod 2.1: Práce má strukturu standardního ekonomického rigorózního článku, popř. delší výzkumné studie.
Bod 2.5: Splněno.
Popř. ostatní:

3. Hodnocení kvality textu práce:				
3.1 Jak hluboce a kvalitně autor téma analyzoval?	x	☐	☐	☐
3.2 Zformuloval autor cíl práce jasně a logicky strukturovaně?	x	☐	☐	☐
3.3 Nakolik autor naplnil vytčený cíl práce a schválené zadání práce, jehož je cíl součástí?	x	☐	☐	☐

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.
Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.

3.4 Jak hluboce a kvalitně autor zpracoval teoretickou část práce?	☐	x	☐	☐
3.5 Jak hluboce a kvalitně autor zpracoval praktickou, resp. analytickou část práce?	x	☐	☐	☐
3.6 Nakolik jsou závěry práce logicky strukturované a kvalitní a jakou obsahují míru přidané hodnoty?	x	☐	☐	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:
Bod 3.2: Autor vystavěl ve své práci několik klíčových hypotéz, a to mimořádně přehledným způsobem; téměř jako chemik tvořící pokusy v laboratoři.
Bod 3.3: Svůj cíl práce naplnil a opět mimořádně přehledně své závěry interpretoval.
Bod 3.4: V teoretické části práce autor představuje čtenáři hlavní příspěvky z odborné literatury k otázce „viny" a základní ekonomické experimenty vztahující se k tomuto tématu. Autor zdůrazňuje příslušnost svého tématu k behaviorální ekonomii, a nejspíš i z tohoto důvodu v práci chybí pokročilejší teoretický modelový aparát.

A možná i z tohoto důvodu se v práci objevují nepřesně užité standardní ekonomické termíny, jako například: náklady v užitkové funkci (str. 10).

Mám také komentář k tvrzení na str. 13, který lze však aplikovat na behaviorální ekonomii obecně: Autor zpochybňuje Beckerův přístup s odkazem na omezenou racionalitu jedinců (Kahneman 2003). Autor však nedefinuje onu racionalitu. Skutečnost, že zločinec plně nekalkuluje výnosy a náklady, ale spoléhá na více či méně spolehlivé „heuristické akce" (str. 13), které jsou „docela dobré", může být zcela optimální s ohledem na to, že i samotná kalkulace vyžaduje náklady, a s ohledem na to, že jisté standardizované chování se ukázalo pro zločince jako dlouhodobě výhodné, přičemž mu umožňuje nad mnohými aktivitami ani „nepřemýšlet" a tím spořit jeho „mozkovou/kognitivní" činnost. Nakonec je možné zdůraznit, že každé optimum je z podstaty věci „constrained", a záleží tedy na modeláři, které omezení do modelu vtělí a které nikoliv. Tedy nedostatek času na rozhodnutí či jiná tíseň mohou být brány jako omezení, ve kterých se snaží subjekt chovat a chová optimálně, avšak toto chování může být empirickým výzkumem chybně interpretováno jako odchýlení se od racionality či jako „heuristická akce".

Dále je možné se ptát spolu s jedním váženým a dlouholetým členem katedry ekonomie, zda není ekonomie jako věda z podstaty věci behaviorální, a tak spojení behaviorální ekonomie jako kontrastu k ekonomii hlavního proudu může být minimálně nepatřičné.

Bod 3.5: Analytická/empirická část práce představuje velice důmyslný experiment, v němž subjekty hází kostkou, a na základě jimi reportovaných výsledků v odlišných interaktivních prostředích usuzuje experimentátor na úroveň různých forem viny. Autor dále podrobuje své výsledky velice pečlivé statistické a ekonometrické analýze. V neposlední řadě své výsledky náležitě a přehledně interpretuje.

V této části jsem nalezl následující drobnosti:

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.
Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.

Str. 44, v treatment 5 má být „higher value“, nikoliv „lower value“.

Na str. 56 v modelu (2c) v treatment 2 by mělo být nejspíše kladné znaménko před koeficientem, respektive by zde nemělo být uvedeno „treatment 1“.

Bod 3.6: Závěry práce jsou přehledné. Její hlavní přínos spočívá ve vystavění důmyslného experimentu o existenci viny a velice slušná statistická/ekonometrická analýza dosažených výsledků.
Popř. ostatní:

---

4. Hodnocení formy a stylu práce:

4.1 Jaká je formální úprava práce?	☐	x	☐	☐
4.2 Jaká je kvalita citací a odkazů? Jsou identifikovatelné zdroje?	x	x	☐	☐
4.3 Jaká je stylistická úroveň práce, zejména používání správné ekonomické terminologie?	☐	x	x	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:
Bod 4.2: Kvalita autorových citací odpovídá standardnímu odbornému textu. Je zřejmé, že autor plně zvládnul formu, kterou se cituje v kvalitních článcích, jichž jistě přečetl velké množství.
Popř. ostatní: Oceňuji, že autor psal svou DP v angličtině. Na druhou stranu se v práci objevuje celkem velké množství jazykových vad, které snižují jinak dobrý dojem z práce; například:

Je zde překlep v českém abstraktu, který není napsán dobrým jazykem. Chyba je i v anglickém abstraktu (rolling the di(c)e, nikoliv tie).

str. 10 ... „he the has option“

...

---

5. Celkové hodnocení *(Nutno uvést konstatování, jestli práce splňuje z hlediska kvality obsahu, rozsahu a formálních náležitostí požadavky z Metodiky NF, zdali je práce doporučena k obhajobě či nikoli. Může být navržena i na zvláštní ocenění apod.)***:**

Práce splňuje dle mého názoru všechny potřebné náležitosti a doporučuji ji k obhajobě. Její empirická část s experimentem by mohla konkurovat jiným pracím v soutěžích, popřípadě by mohla být přetavena do odborného článku.

Známka se dle mého názoru pohybuje mezi výborně/velmi dobře. K druhému výsledku ji stahují jazykové vady, k prvnímu naopak mimořádná pracnost analýzy...

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.
Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.

6. Otázky a připomínky k obhajobě:

Ocitl se každý ze subjektů ve všech rolích? Byl v dané roli pouze jednou nebo opakovaně? Když jeho výplata záležela i na chování druhého, byl se stejným protihráčem vícekrát? A byl si toho hráč vědom? Jak by Vaše výsledky ovlivnilo to, že se budou interakce se stejným protihráčem opakovat? Jak podle Vás by Vaše výsledky ovlivnilo opakování role daného subjektu a obecně proces učení se v daném (nutně umělém) experimentu?

Cítí podvodník pocit viny? Nemůže nečestný člověk lhát o tom, že je čestný? Dle Vaší ekonometrické analýzy Vám vyšlo, že když člověk reportuje, že je čestný, nenadhodnocuje nejspíše tolik číslo na kostce, které mu padlo. Můžete prosím tento výsledek blíže komentovat?

Jak lze interpretovat signifikanci proměnné „země původu".

Čím vysvětlujete skutečnost, že ženy podvádějí méně?

Navržená známka: výborně

Datum: 24.1.2019 .....

Podpis oponenta práce

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.
Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.
Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.